

Djurhälsovård – GRIS 2018

Bakgrund

Den frivilliga hälsokontrollen av gris i Sverige har en 74-årig historia. Initiativet kom från veterinärer, men framför allt från djurägare som såg behovet av att arbeta för en bättre djurhälsa hos smågrisarna på ett systematiskt sätt. Arbetssättet är ett tydligt exempel på det framgångsrika samarbetet mellan näring, veterinär- och rådgivningsorganisationer samt staten. Genom styrande föreskrifter från myndigheter har hälsokontrollen genomförts konkurrensneutralt och hanterat de relevanta hälsostörningar som funnits och finns. Hälsokontrollarbetet och rådgivningen som kommit ur denna, har bidragit starkt till vårt goda hälsoläge, låga antibiotikaanvändning och goda läge vad gäller antibiotikaresistens.

Gård & Djurhälsan (G&D) bedriver förebyggande djurhälsovård och officiell hälsokontroll öppen för alla grisbesättningar i hela Sverige. Drygt 700 grisbesättningar är kunder hos oss, vilket motsvarar ungefär 80 % av Sveriges grisproduktion. I vårt BAS-paket erbjuder vi förebyggande hälsovård och hälsokontroll. Detta innebär minst ett årligt veterinärbesök där vi går igenom besättningen grundligt och ger gårdsanpassad rådgivning kring djurhälsa, smittskydd och skötselrutiner. Vid sjukdomsutbrott ingår utredningsbesök, provtagningar, obduktioner och uppföljande besök vid behov. Livdjursbesättningar är viktiga nyckelbesättningar och för dem har vi ett utökat BAS-paket där fler veterinärbesök samt provtagning avseende vissa smittsamma sjukdomar ingår. Som ett komplement till BAS-paketet erbjuder vi även PLUS-paketet som innebär att våra veterinärer även tar ansvar för den villkorade läkemedelsanvändningen i besättningen. Detta ger en helhetssyn på hälsoarbetet i grisbesättningarna och skapar möjligheter till minskad antibiotikaanvändning och som en följd minskad risk för antibiotikaresistens. Förutom veterinär rådgivning erbjuder vi även produktionsrådgivning och produktionsuppföljning, med hjälp av produktionsuppföljningsprogrammet WinPig. Denna verksamhet finansieras fullt ut av deltagarna. Alla delar tillsammans kallar vi för Helhetsrådgivning och ger grisbesättningarna en unik möjlighet till att förbättra och effektivisera sin produktion. Efterfrågan på våra tjänster ökar stadigt och vi har utökat vår personalstyrka under året för att möta kundernas behov.

Aktiviteter under 2018

Besättningsbesök

Besättningsarbetet är grunden i vår verksamhet och under 2018 har vi gjort totalt drygt 3 200 besättningsbesök varav 897 var hälsokontrollbesök. Ett område som vi fokuserat särskilt på är ökad spägrisöverlevnad. Andra viktiga områden är smittskydd, MRSA, information om hur antibiotikaresistens uppstår och sprids samt information kring

Afrikansk Svinpest. Genom vår omfattande fältverksamhet och goda samarbete med branschorganisationer fångar vi upp aktuell problematik och kan därigenom ta initiativ till utvecklingsarbete och forskningssatsningar till nytta för grisproduktionen. Vi har ett gott samarbete med såväl SVA som SLU och Jordbruksverket.

G&D är en resurs i arbetet med beredskap och bekämpning av smittsamma sjukdomar. G&D är även huvudman för Smittsäkrad besättning Gris, vilket är ett nationellt kontrollprogram för smittskydd.

Vi arbetar tillsammans med andra aktörer som bedriver organiserad hälsovård för gris (Lundens Djurhälsovård och Distriktsveterinärerna) med att kalibrera, modernisera och utveckla hälsovården. Det är viktigt att alla får samma bedömning oavsett vilken aktör man väljer att anlita.

Sjukdomsregistrering vid slakt

Livsmedelsverkets personal registrerar data på individnivå i samband med slakt och förutom slaktvikt och klassning registreras även eventuella sjukdomsanmärkningar som uppmärksammas vid besiktningen. G&D dokumenterar och sammanställer dessa data i en databas som innehåller information sedan 2005 om ca 90 % av samtliga slaktade grisar i Sverige. Databasen innehåller information om hälsoläget hos svenska grisar både på besättningsnivå och på nationell nivå. Informationen används i besättningsarbetet, men även för att se tendenser på nationell nivå.

Kunskapsförmedling

En annan viktig del i vår verksamhet är kunskapsförmedling. Vi har anordnat ett flertal kurser under året som riktar sig till alla grisproducenter, inte enbart kunder till oss. Kurserna finansieras fullt ut av kursdeltagarna och medger möjlighet att sprida generell information om viktiga hälsofrågor. Kurserna har handlat om t ex smärtfri kastring, villkorad läkemedelsanvändning, smittskydd och seminering. På många av våra kurser deltar även elever från naturbruksgymnasierna runt om i landet. Detta säkrar en kompetens för framtida grisproducenter och personal inom svensk grisproduktion.

Vi skriver även artiklar om aktuella ämnen som publiceras i Grisföretagarnas tidning, i våra egna digitala nyhetsbrev, på vår hemsida och på Facebook.

Under 2018 har G&D fortsatt att driva informationskampanj om Afrikansk Svinpest. Utbredningen av Afrikansk Svinpest är bekymmersam och sjukdomen är spridd till Belgien, Baltikum och Polen. Det skulle vara förödande för svensk grisproduktion om smittan spreds hit. Vid besättningsbesök, kurser och djurägarträffar har vi informerat om hur Afrikansk Svinpest sprids och hur man kan skydda sin besättning från smitta.